

P O S U D E K
oponenta disertační práce

Jméno a příjmení disertanta: JUDr. Zdeňka Pavlásková

Název práce: Státní zastupitelství v civilním procesu

Jméno a příjmení oponenta: Doc. JUDr. PhDr. David Elischer, Ph.D.

Kontrola shody: Systém vyhodnotil práci jako originální (shoda <5%)

1. Formulace cílů, metodika zpracování práce a aktuálnost tématu:

Autorka zvolila nejen aktuální ale i významný fenomén civilního práva procesního, a to i s ohledem na změny přinášené rekonstrukcí práva hmotného (kupř. zrušení popěrného práva NSZ, úprava detence fyzických osob, rejstříkové věci atp.). Jde o téma, které právem zasluhuje zvýšenou pozornost odborné veřejnosti, jak o tom svědčí i proběhlé diskuse v odborných periodikách. Autorka v úvodu své práce vymezuje její cíle (deskriptivně-komparativní), avšak koncepční a systémové otázky (na které se snaží a nutno říci zdařile svou prací nalézt odpověď) si klade spíše v textu samém. Jde totiž jistě nejen o (v úvodu zmíněnou) otázku využívání poznatků z trestního řízení v civilním procesu a možný konflikt s právem na spravedlivý proces. Přeci jen by však práci tohoto druhu slušelo, kdyby autorka své teze, resp. výzkumné předpoklady a otázky formulovala jednoznačněji a strukturovaně včetně uvedení metod, jakými chce své hypotézy verifikovat či negovat. Vlastní metody práce a přístupu v úvodu tedy bohužel nejsou zřetelně naznačeny (což bych práci vytkl jako metodologickou chybu); z práce samotné je dále patrné, že autorka zvolila spíše deskriptivně-kompilační přístup, který kombinuje s evaluací judikatury, aby nakonec dospěla k obecnějšímu poznatku (tj. k určité syntéze vybrané procesněprávní problematiky), což na stranu druhou velmi přehledně činí dbajíc systematiky příslušných předpisů a logické stavby své práce. Kdybych měl práci přeci jen něco vytknout, pak by to byla skutečnost, že deskriptivně-kompilační metoda byla v práci samotné přeceněna, místy jsem postrádal samostatnější autorčiny úvahy a analýzy (viz také otázky k ústní obhajobě) a zejména hodnotící shrnutí komentovaných problematik. Přesto se domnívám, že předložené dílo svou hodnotu má, je komplexní a přináší jisté shrnující a obecnější poznatky k postavení SZ v tzv. mimotrestních agendách. Velmi oceňuji zařazení statistik ohledně počtu ingerencí SZ do civilních řízení, z nichž autorka správně vyvozuje určité tendence v současném systému činnosti SZ (a to různých stupňů). V tomto ohledu autorka prokázala schopnost nadhledu nad zákonným textem (třebaže se neubránila výčtům parafrázujícím zákonný text u vstupových a návrhových oprávněná SZ), projevila výbornou znalost aktuální judikatury, kterou kriticky analyzuje, vyhodnocuje a patřičně komentuje. Svou prací se dotýká několika v praxi diskutovaných problémů. Jednak se zabývá otázkou postavení SZ v systému práva a v rámci dělby moci; zde předestírá názorovou pestrost na ústavněprávní delimitaci nositele veřejné žaloby. Analyzuje dále jednotlivé zásady ingerence SZ v netrestní působnosti. Věnuje se dále zevrubně a systematicky vymezení a charakteristice jednotlivých vstupových a návrhových oprávnění SZ (včetně specifík platících pro NSZ), pozornost přitom věnuje kritické evaluaci jednotlivých zákonných ustanovení, jakož i formám odchylek a jejich extenzivním či restriktivním výkladům, které připouští – dle mínění autorky – právní úprava *de lege lata*. Velmi organicky přitom propojuje právo hmotné s procesními předpisy. Za přínosné lze jistě pokládat

i samostatné a úvahy o oprávnění SZ k opravným prostředkům (odvolání, dovolání, žaloby pro zmatečnost, obnova řízení) se zřetelem na jejich doktrinální uchopení, jakož i zákonné vyjádření a praktické důsledky (kap. 6). Ocenit lze i snahu o vzájemnou oborovou provázanost, resp. návaznost na hmotné soukromé právo, zejm. při srovnání procesních a hmotněprávních souvislostí zkoumaných institutů. Autorka neopomněla rovněž vztah k unijním předpisům (kap. 2.3.2), a vymezuje proto působnost úřadu evropského veřejného žalobce. Systematicky nebyla metoda komparativní (míněno komparace se zahraniční úpravou) využita, autorka si spíše ad hoc vypomáhala dílčími závěry mikrokomparatistiky. Pro účely publikace lze jistě doporučit rozvinout i tuto metodu.

2. Logická struktura a členění disertační práce:

Text (445 tis. znaků včetně úvodu a závěru) je celkově přehledně a jasně členěn, jeho struktura je logická, jednotlivé výklady na sebe souvisle navazují. I další vnitřní členění odpovídá klasickým doktrinálním přístupům, zejména je respektováno předepsané členění pro odborný text, tj. úvod do problematiky, shrnutí dosavadního stavu poznání a odborné diskuse nad problémem, stručný rozbor judikatury a další teoretická východiska, nakonec závěr a úvahy *de lege ferenda*. Práce je rozdělena v zásadě do 7 velkých (tematických) částí, jež jsou dále členěny do řady subkapitol. První dvě z nich usilují o základní charakteristiku zkoumaných institutů z obecného a historického pohledu (zejm. kap. 1 přinášející historický exkurz), plní spíše roli propedeutickou či definiční (kap. 2), ačkoliv poslední uvedená kapitola představuje rovněž teoretickou základnu pro další výklady, neboť se zabývá teoretickým uchopením základních zásad činnosti SZ, deskribuje relevantní definice a teoretické přístupy (historické i moderní). V další části se již věnuje tematické a zacílené analýze, tj. problematice působnosti SZ v občanském soudním řízení ve světle ústavních kautel a práva na spravedlivý proces. Zabývá se systematicky účinnou českou právní úpravou s potřebnými přesahy do úpravy dřívější. Právě díky takto zvolené koncepci (část první – obecná a teoretická a část druhá jako speciální analýza jednotlivých oprávnění SZ) se jí daří mimořádně srozumitelnou a čtivou formou přiblížit jednotlivé problémy kupř. při postavení SZ v insolvenčním řízení či v řízeních detenčních. Rozsah jednotlivých kapitol je proporcionální.

3. Rozsah a úroveň použitých zdrojů a práce s nimi, bibliografické citace, poznámkový aparát:

Při zpracování tématu byl použitý (s ohledem na relativní nečetnost) dostatečný počet bibliografických pramenů (českých i několik zahraničních), které autorka správně uvádí a na konkrétních místech cituje v souladu s citační normou. Při opakovaných citacích týchž děl týchž autorů mohla být volena obvyklá zkratka (op. cit.). Poznámkový aparát je jinak adekvátní. Výběr literatury a pramenná základna je reprezentativní a zahrnuje jak tituly aktuální právní nauky, tak publikace reflektující právní úpravu starší i ryze historickou. Lze ocenit, že autorka neváhá konfrontovat základní názory české avšak méně již zahraniční doktríny (Winterová, Macková, Musil, Šámal, Fenyk, Drápal, Lavický, Svoboda a jiní) a odlišná stanoviska právních autorit v daném oboru, jakož i rozdílné pohledy naší i evropské judikatury (ESLP, US, NS a KS).

4. Jazyková, stylistická úroveň a formální úprava disertační práce

Jazyková i stylistická úroveň práce je výborné úrovní. Autorčin styl je velmi čtivý a srozumitelný a na příslušné odborné úrovni. V práci jsem neshledal žádných gramatických chyb ani stylistických nedostatků. S právní terminologií je pracováno správně. K drobným přehlédnutím došlo jen ojediněle (str. 67- *procesním* subjektem; str. 97 – *na* straně žádného účastníka; str. 118 – *procesní* režim).

5. Formulace vlastních závěrů (práce s judikaturou, úvahy de lege ferenda)

U ústní obhajoby by se proto mohla autorka podrobněji vyjádřit:

- zdařila se dle mínění autorky legislativními zásahy posledních 3 dekad dekonstrukce prokuratury střežící stěžejně tzv. socialistickou zákonnost (všeobecný strážce zákonnosti) na moderní a funkční státní zastupitelství reprezentující veřejnou žalobu a ochranu veřejného zájmu? Kde vidí nejslabší místa současného stavu SZ de lege lata?
- jak sama autorka nahlíží na ústavněprávní zakotvení SZ? V čem by viděla přínosy (či naopak nevýhody) zařazení SZ do moci soudní, tj. v čem je inovativní pohled francouzský a nizozemský? Lze v naší právní úpravě uvažovat o pojmu judikativa, jak jej traktuje německá doktrína?
- autorka v textu hovoří o tom, že proti novému zákonu o SZ, resp. jeho přepracované verzi, se postavily špičky současného SZ, aniž by jakkoli naznačila či analyzovala jejich základní argumentaci.
- autorka v souvislosti s tzv. pokyny obecné povahy konstatuje, že v nich *zpravidla* nejsou řešeny hmotněprávní otázky (nabízí se různé interpretační otázky třeba i hmotného soukromého práva). Je si vědoma nějakých výjimek či narazila při zpracování svého tématu na případy, kdy tomu tak bylo?
- role SZ v detenčním řízení – splňuje dle autorky současná úprava garance základních lidských práv, jak požaduje ESLP?
- na str. 56 hovoří o tříštění mimotrestní agendy státního zastupitelství a postup zákonodárce hodnotí jako nesystematický. Jak by dle autorky měl vypadat tedy optimální přístup k netrestní agendě SZ?
- jak hodnotí autorka zrušení návrhového oprávnění NSZ k popření otcovství, a to i v kontextu posílení vstupových a návrhových oprávnění SZ v jiných oblastech rodinného a občanského práva? Jak si vysvětluje motivaci zákonodárce?
- jaký je autorčin názor na účast právních čekatelů v řízeních před soudem v rámci netrestní agendy?
- působnost SZ v insolvenčním řízení – úvahy a návrhy de lege ferenda?

6. Odborná kvalita zpracování tématu disertační práce

Práce je po odborné stránce (s výhradou viz výše) standardní a splňuje požadavky kvalifikační práce tohoto stupně. Prokazuje autorčiny výborné znalosti vybrané procesněprávní problematiky, jakož i souvisejících hmotněprávních otázek a celkovou širší orientaci v citovaných oblastech a neshledal jsem v ní žádné zásadní nedostatky.

Závěr:

Předložená práce i přes naznačené výhrady oponenta prokázala autorčinu určitou odbornou samostatnost při zpracovávání specifického tématu, systematicčnost, schopnost zorientovat se v zákonné úpravě, doktríně a příslušné judikatuře. Práci proto **doporučuji k ústní obhajobě před příslušnou komisí pro obhajobu disertačních prací s předběžným hodnocením: prospěla.**

Disertační práci hodnotím stupněm: **prospěla.**

Datum: 27. 8. 2019

Podpis oponenta disertační práce

Doc. JUDr. PhDr. David Elischer, Ph.D.